

RADA MIASTA ŁAŃCUTA

ul. Plac Sobieskiego 18
37-100 ŁAŃCUT

OA.0007.61.2024

UCHWAŁA Nr X/61/2024

RADY MIASTA ŁAŃCUTA

z dnia 30 grudnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Miasta
Łańcut na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673) Rada Miasta Łańcuta uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Miasta Łańcut na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łańcuta.

§ 3. Traci moc Uchwała nr XXXII/202/2020 z dnia 25 listopada 2020 r. Rady Miasta Łańcuta w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2021-2026.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Przewodniczący Rady: Sławomir Rejman

**Załącznik
do Uchwały Nr X/61/2024
Rady Miasta Łącuta
z dnia 30 grudnia 2024 r.**

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na terenie Gminy Miasta Łącuta na lata 2025 - 2030**

Łącuta 2024 r.

Spis treści:

1. Wstęp	2
2. Diagnoza sytuacji.....	5
2.1 Problem przemocy domowej na terenie Miasta Łańcut.....	7
3. Uzasadnienie wprowadzenia programu.....	10
4. Cele Programu.....	11
5. Założenia Programu.....	12
6. Adresaci Programu.....	13
7. Realizatorzy Programu.....	13
8. Podstawy prawne opracowania programu.....	14
9. Obszary i kierunki działania programu.....	15
10. Finansowanie.....	20
11. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	20
12. Sposób monitorowania i sprawozdawczości.....	20

1. Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka), jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo jest łączona z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego (art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami (art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Jednocześnie, w duchu subsydiarności działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny doznające przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonujące środowisko rodzinne jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny, jak i dla samorealizacji każdego z jej członków.

Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są m.in.: małoletni, osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne.

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni,

– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Osoba stosująca przemoc domową – to **pełnoletni**, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wymienionych wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób wymienionych wcześniej.¹

¹ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.)

2. Diagnoza sytuacji

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce – w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%.

W 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej było realizowane badanie pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”, które pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i na temat mechanizmów doznawania przemocy.

Na poziomie deklaracyjnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%–90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania. Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci”. Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce.

Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna. Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej. Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania. Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%). Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%). Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się. Osoby, które miały kontakt z instytucjami lub korzystały z ich pomocy w czasie pandemii, generalnie oceniają, że spadła ich dostępność,

natomiast nie wpłynęło to znacząco na pogorszenie się skuteczności otrzymanej pomocy. Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo. Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami. Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc w rodzinie wobec dziecka, powinien zareagować.

2.1. Problem przemocy domowej na terenie Miasta Łańcut

Przemoc to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody, osłabiające zdolność do samoobrony. **Przemoc jest intencjonalna:** jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. **Przemoc jest oparta na asymetrii sił:** w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy w różnych obszarach. **Przemoc powoduje cierpienie i ból:** sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienie sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Procedura "Niebieskiej Karty" – wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec osoby doznającej przemocy domowej nie wymaga jej zgody.

"Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuacje, w których dochodzi do przemocy domowej, a także działania podejmowane na rzecz osoby doznającej przemocy domowej.

Formularz „Niebieskiej Karty” wypełniają osoby będące przedstawicielami podmiotów wymienionych w art. 9a ust. 11–11d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a przede wszystkim przez:

1. Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
2. Funkcjonariusza Policji,
3. Żołnierza Żandarmerii Wojskowej,

4. Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
5. Asystenta rodziny,
6. Nauczyciela,
7. Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego,
8. Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
9. Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego, który powołuje Grupę diagnostyczno-pomocową. Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu „Niebieska Karta – A”, dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania przemocy domowej albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

Informacje statystyczne niezbędne do opracowania diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Łańcut pozyskane zostały na podstawie ankiety dotyczącej skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2022 oraz 2023.

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych działających przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łańcucie przedstawiają poniższe tabele.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” na terenie Miasta Łańcut		
ROK	2022	2023
Policja	29	38
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	0	2
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1
Oświata	3	1
Ochrona Zdrowia	1	0
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej	0	1

Przedstawiciel innego podmiotu (PCPR)	0	1
Łącznie	34	44
Wyszczególnienie	2022	2023
Liczba „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę	30	37
Liczba „Niebieska Karta – A” dokumentujących ponowne zdarzenie przemocy	4	7
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”	33	27
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”	14	25
Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”	34	30

W 2023 roku sporządzono 37 formularzy „Niebieskiej Karty – A” wszczynających procedurę przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sporządzono 27 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 25 formularzy „Niebieska Karta – D”, natomiast zakończono 30 spraw w ramach procedury. W stosunku do 2022 roku widoczny jest wzrost liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” o około 18,9 %.

Liczba powołanych przez Zespół Interdyscyplinaryny grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych do pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy	2022	2023
Liczba powołanych grup roboczych	25	15
Liczba powołanych grup diagnostyczno pomocowych (po zmianie ustawy)	-	22

Charakterystyka osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Miasta Łańcut:

rok	Ogółem osoby poszkodowane	kobiety		mężczyźni		dzieci	
2022	55	33		5		17	
		osoby starsze	8	osoby starsze	1	do 13 r. ż.	6
		niepełnosprawne	1	niepełnosprawne	0	od 14 do 18 r.ż.	11
						niepełnosprawne	0
2023	75	31		7		37	
		osoby starsze	9	osoby starsze	2	do 13 r. ż.	32
		niepełnosprawne	2	niepełnosprawne	1	od 14 do 18 r.ż.	5
						niepełnosprawne	3

Dane te oddają pełny obraz występowania zjawiska przemocy na terenie Miasta Łańcut.

Osoby, które wskazano jako ofiary przemocy informowano o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach prawnych, kierowano do instytucji w powiecie udzielających

specjalistycznego poradnictwa (głównie prawnego i psychologicznego) oraz informowano o możliwości skorzystania z terapii. Osoby, które wskazano że są sprawcami przemocy informowano o konsekwencjach, w tym prawnych, stosowanej przemocy jak również o możliwościach uzyskania wsparcia terapeutycznego.

Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie wpływają na zmianę świadomości społecznej, co powoduje zwiększenie gotowości osób doznających przemocy do ujawniania takich spraw, spada aprobata dla zachowań przemocowych, a także zmienia się perspektywa patrzenia na problem przemocy nie jako na indywidualną sprawę rodziny, a na zjawisko, któremu trzeba przeciwdziałać. Zwiększa się również profesjonalizm przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielenia pomocy.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia, oświata, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, towarzystwo Brata Alberta oraz Urząd Miasta.

Rodziny borykające się z problemem przemocy domowej mogą otrzymać wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym działającym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łąncucie, w postaci poradnictwa prawnego, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz poradnictwa socjalnego.

3. Uzasadnienie wprowadzenia programu

W 2023 r. uchwalono ustawę z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która wprowadza do porządku prawnego wiele rozwiązań, których celem jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej.

Przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673, ze zm.) nakładają na Radę Ministrów obowiązek opracowania i przyjęcia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, zwanego dalej „Programem”, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, które powinny być wieloaspektowe i długofalowe. Dlatego też zakłada się opracowanie Programu w perspektywie wieloletniej na lata 2025–2030. Postanowienia zawarte w Programie zakładają kontynuację szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie

uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc osób doznających przemocy domowej, jak i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc oraz zwiększenie profesjonalizmu służb w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Miasta Łańcut.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

4. Cele Programu

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Cele szczegółowe:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Wskaźnik ogólny:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

5. Założenia Programu

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna:
 - obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej:
 - obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową:

- obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.

4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano też przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, pomaganie osobom doznającym przemocy domowej, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych.

6. Adresaci Programu

Program jest skierowany do:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

7. Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu są:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łąncucie,
4. Placówki oświatowe,
5. Komenda Powiatowa Policji w Łąncucie.

Partnerami w realizacji działań są:

1. Placówki służby zdrowia,
2. Specjaliści placówek pomocowych i wspierających,

3. Sąd Rejonowy w Łąncucie,
4. Prokuratura Rejonowa w Łąncucie,
5. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
7. Towarzystwo św. Brata Alberta w Łąncucie.

8. Podstawy prawne opracowania programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, ze zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17, ze zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37, ze zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706, ze zm.),
- ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, ze zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673, ze zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145, ze zm.),
- ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266, ze zm.),
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978, ze zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, ze zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

(Dz. U. z 2024 r. poz. 1491),

- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.),
- ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm.),

9. Obszary i kierunki działania programu

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1.1 Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej oraz podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.1.1 Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (ulotki, artykuły),

1.1.2 Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp.,

1.1.3 Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,

1.1.4 Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej,

1.1.5 Realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,

1.1.6 Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy.

Realizatorzy działania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Placówki oświatowe,
4. Komenda Powiatowa Policji w Łąncucie

Wskaźniki:

- Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- Liczba osób, którym udzielono porady,
- Liczba działań prewencyjnych dotyczących przemocy domowej w placówkach oświaty,

Termin realizacji: 2025 – 2030

Kierunki działań:

1.2. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.2.1. Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Realizatorzy zadania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,
2. Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- Liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Termin realizacji: 2025 – 2030

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

Kierunki działań:

2.1. Wypracowanie zasad współpracy instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.1 Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.1.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

Realizatorzy zadania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,
2. Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- liczba opracowanych materiałów informacyjnych.

Termin realizacji: 2025 – 2030

2.2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.2.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty

Realizatorzy zadania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,
2. Komenda Powiatowa Policji w Łąncucie
3. Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” z podziałem na formy przemocy tj. fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna oraz cyberprzemoc
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”.

Termin realizacji: 2025 – 2030

2.3. Monitorowanie działań pomocowych

Rodzaje działań:

2.4.1. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Realizatorzy zadania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,

2. Komenda Powiatowa Policji w Łąncucie,
3. Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,

Termin realizacji: 2025 – 2030

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

3.1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Rodzaje działań:

3.1.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Realizatorzy zadania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie,
2. Komenda Powiatowa w Łąncucie
3. Zespół Interdyscyplinarny

oraz przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, ochrony zdrowia, oświaty, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki organizacyjne prokuratury, jednostki oświaty podległe prowadzącym placówki oświatowe, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych lub grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskaźniki:

- liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”,

- Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,
- Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutyczny,
- liczba skierowanych wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z nadużywaniem alkoholu,

Termin realizacji: 2025 – 2030

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

4.1. Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Rodzaje działań:

4.1.1. Organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla:

- członków zespołów interdyscyplinarnych,
- członków grup diagnostyczno-pomocowych

Realizatorzy zadania:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie,
2. Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- liczba szkoleń,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba członków zespołów interdyscyplinarnych uczestniczących w szkoleniach,
- liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych uczestniczących w szkoleniach.

Termin realizacji: 2025 – 2030

10. Finansowanie

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Miasta Łańcut są środki własne miasta, dotacje zewnętrzne (środki unijne, dofinansowanie w ramach programów rządowych).

11. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom zagrożonym i doznającym przemocy domowej przez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doznającym przemocy domowej, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i dotkniętych przemocą domową oraz dla osób tę przemoc stosujących.

12. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Ocena jakości realizowanych w ramach Programu działań będzie odbywała się w oparciu o prowadzony monitoring i sprawozdawczość.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, odpowiedzialny za monitorowanie Programu raz na rok będzie dokonywał analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu w oparciu o dane przekazane przez Zespół Interdyscyplinarny.

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się przez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań, która w szczególności będzie dotyczyć:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy domowej,
- form udzielanej pomocy takim osobom,
- form działań kierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Dane statystyczne będą opracowywane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie. Następnie za pośrednictwem systemów informatycznych przekazane zostaną na szczebel wojewódzki. Zawarte będą w sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łąncucie.

Sprawozdanie będzie zawierało podsumowanie i wnioski płynące z realizacji działań w danym roku sprawozdawczym. Określone zostaną również priorytety i trendy w zakresie przyszłych zadań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W ramach realizacji Programu dostępne będą na stronach internetowych podmiotów zaangażowanych w działania bazy zawierające dane instytucji, z których usług mogą skorzystać osoby doznające przemocy domowej oraz osoby stosujące tę przemoc. Ponadto na stronach internetowych realizatorów zadań programowych zamieszczone będą najważniejsze informacje wynikające z monitorowania i sprawozdawczości Programu.

Przewodniczący Rady: Sławomir Rejman